

**UCHWAŁA NR XXXI /200 / 13
RADY GMINY GODZIANÓW
z dnia 29 listopada 2013 roku**

w sprawie: zmiany uchwały Nr XXIX / 191 /13 Rady Gminy Godzianów z dnia 30 sierpnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Godzianów na lata 2013 – 2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 594 i poz. 645) w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /Dz. U. z 2013 r. poz.135 z późniejszymi zmianami/ Rada Gminy Godzianów uchwala, co następuje:

§ 1 Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Godzianów na lata 2013 – 2015 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2 Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Godzianów

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Halina Karalus

Załącznik do Uchwały Nr XXXI /200 /13
Rady Gminy Godzianów
z dnia 29 listopada 2013 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2013 - 2015

GODZIANÓW 2013

Rozdział 1.

Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny został przygotowany w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. W rodzinie dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja sobie obowiązujące wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi dla swych członków, a przede wszystkim dla dzieci źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Przemoc w rodzinie, uzależnienia, brak umiejętności wychowawczych zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodziny.

Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia niosą za sobą wiele pozytywnych skutków, ale niestety pogłębiają też wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przemoc, przestępczość, które bardzo często powodują rozpad rodziny. Takie nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się negatywnie na losach jej członków, jak i na całym społeczeństwie. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny, ponieważ problemy te bardzo często wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym zaangażowaniem. Brak współpracy ze strony rodziny nie doprowadzi do realizacji zamierzonych celów. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy bardziej skuteczną oraz o wiele tańszą niż finansowanie pobytu dziecka w systemie pieczy zastępczej przez gminę.

Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników instytucji zajmujących się pomocą rodzinie oraz podejmowania efektywnych działań, które pomogą przywrócić prawidłowe funkcjonowanie rodziny. Jednym z takich działań jest tworzenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Program nawiązuje do celów określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Godzianów na lata 2008-2013

Rozdział 2.

Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2013r. poz.182 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r., Nr 70 poz. 473 z późn. zm.);
5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Godzianów na lata 2008-2013;

Rozdział 3.

Diagnoza demograficzna i społeczna w gminie Godzianów

Według danych Urzędu Gminy Godzianów, na dzień 31.12.2012 roku, gminę Godzianów zamieszkiwało 2628 osób, w tym 1308 kobiet i 1320 mężczyzn. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach na koniec 2012 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 110 osób bezrobotnych z tego długotrwale bezrobotnych 33 osób. Łącznie ze świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i źródło finansowania skorzystało 71 rodzin w 2012 roku, 74 w 2011 roku, 73 w 2010 roku. Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Najczęstszymi powodami przyznania pomocy społecznej jest ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Tabela nr 1. Najczęstsze powody przyznania pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2010	2011	2012
Bezrobocie	21	18	19
Długotrwała lub ciężka choroba	8	9	8
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	9	7	10
Niepełnosprawność	8	9	8
Ubóstwo	19	18	12
Alkoholizm	5	8	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	46	48	52
Inne	4	5	5

Powyższe dane wskazują na konieczność opracowania programu pomocowego, który będzie miał na celu wspieranie rodzin w jej prawidłowym funkcjonowaniu a w rodzinach dysfunkcyjnych pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych w tym problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Rozdział 4.

Cele programu

Cel główny programu :

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny .

Cele szczegółowe:

1. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców

Zadania

- Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców
- Opracowywanie i wdrażania projektów i programów profilaktycznych dla rodziców
- Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie przez pracę Zespołu Interdyscyplinarnego
- Kształtowanie u rodziców właściwych podstaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi
- Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny
- Organizowanie szkoleń dla asystenta rodziny
- Nawiązanie współpracy z dziadkami, pod warunkiem że sami są wolni od patologii

2. Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.

Zadania:

- Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno- pedagogiczną
- Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom
- Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej , regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej , interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym
- Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodziny przeżywającej trudności

3. Umożliwienie powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych

Zadania:

- Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów
- Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej
- Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej
- Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb
- Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego
- Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka

Praca z rodziną:

Praca z rodziną w szczególności ukierunkowana jest na wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko.

Praca z rodziną powinna być możliwie wcześniej podejmowana i prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadrę.

Praca z rodziną realizowana jest w poprzez: konsultacje i poradnictwo specjalistyczne; terapię i mediację; organizowania spotkań dla rodzin, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Pomoc rodzinie powinna opierać się na sprawnie prowadzonej komunikacji i informacji na rzecz dziecka i rodziny. Istotnym we wzmocnieniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym systemu informacyjnego polegającego przede wszystkim na zgłaszaniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do ośrodka pomocy społecznej.

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny. Na terenie Gminy Godzianów jednostką, której powierzono organizację pracy z rodziną jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Asystent rodziny

Nowym zadaniem ustawowym dla gminy jest wprowadzenie **asystenta rodzinnego** do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą **asystenta rodziny** nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej penetracji środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany będzie do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rola **asystenta rodziny** zaczyna się już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Rola asystenta rodzinnego polega na aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania samodzielnie przez tę rodzinę.

Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu danej rodziny.

Praca **asystenta rodziny** ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin - mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną czy przedstawicielami placówek pomocy społecznej. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia.

Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do

powrotu dziecka do rodziny.

Rozdział 5.

Harmonogram działań pomocowych

Cele szczegółowe	Zadania	Osoba/zespół/partnerzy/odpowiedzialni za realizację
Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców	Psycholog, radca prawny, specjalista terapii uzależnień
	Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci	GOPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	pracownicy socjalni, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy
	Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy GOPS w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie	pracownicy socjalni, zespół interdyscyplinarny
	Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi	pracownicy socjalni, Poradnia Rodzinna, asystent rodziny, rodzina wspierająca
	Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny	pracownicy socjalni, asystent rodziny, Sąd Rodzinny i Nieletnich
	Organizowanie szkoleń dla asystenta rodziny	GOPS
	Nawiązanie współpracy z dziadkami, pod warunkiem, że sami są wolni od patologii	pracownicy socjalni, dziadkowie

Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych	Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno-pedagogiczną (szkoła, poradnia)	Powiatowy Zespół Poradni Pedagogiczno-Psychologicznych, pedagodzy szkolni
	Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratorium Oświaty, PCPR, pracownicy socjalni, szkoła
	Objęcie rodzin przeżywających trudności pomocą rodzin wspierających	GOPS, rodziny wspierające
	Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających	GOPS
	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	GOPS
	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności	pracownicy socjalni, asystent rodziny, kurator
Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych	Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów	rodziny biologiczne, opiekunowie pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, asystent rodziny, kurator, psycholog
	Udzielenie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i	pracownicy socjalni, PUP, pracodawcy

	utrzymywaniu pracy zarobkowej	
	Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	asystent rodziny, rodzina wspierająca, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni
	Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb, w tym na dojazd do dzieci	Gmina, GOPS
	Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego	Asystent rodziny, sąsiedzi, rodzina wspierająca, psycholog, kurator, rodzina
	Organizowanie treningów rodzicielskich	GOPS, prowadzący treningi rodzicielskie
	Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania)	pedagog szkolny, psycholog, wychowawca dziecka w szkole, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej

Rozdział 6

Adresaci Programu

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy Godzianów, a w szczególności skierowany do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rozdział 7

Czas realizacji programu

Realizacja Gminnego Programu Wsparcia Rodziny została zaplanowana na lata 2013 – 2015. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

Rozdział 8

Ewaluacja programu

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Zostaną one pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z rodzicami biologicznymi, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim, pracownikami instytucjonalnych form pomocy rodzinie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Godzianowie w terminie do 31 marca każdego roku sporządzi sprawozdanie rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych:

- liczba udzielonych porad przez specjalistów w instytucjach samorządowych
- liczba realizowanych projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci
- liczba interwencji kryzysowych
- liczba rodzin wymagających wsparcia
- liczba osób uzależnionych, skierowanych na leczenie
- liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie
- liczba rodzin, którym przyznano asystenta
- udział asystentów rodziny w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje
- liczba rodzin wspierających zaangażowanych w pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych
- liczba dzieci, którym zapewniono udział w zajęciach edukacyjnych, w tym z elementami przeciwdziałania uzależnieniom, połączonych z wypoczynkiem
- liczba dzieci utrzymujących kontakty z rodzicami biologicznymi do ogółu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
- liczba rodzin biologicznych dziecka, z którymi zrealizowano plan pracy zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej
- liczba dzieci powracających do rodziny naturalnej
- kwota wydatkowana na pomoc społeczną skierowaną do rodzin wychowujących dzieci w formie posiłku w szkole i przedszkolu

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych.

Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Rozdział 9.

Realizator programu:

Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Godzianowie w partnerstwie z

- Urzędem Gminy w Godzianowie;
- Policją;
- Zespołem Interdyscyplinarnym;
- Sądem- Kuratorzy
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Placówkami oświatowymi;
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
- Powiatowym Urzędem Pracy;
- Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną

Rozdział 10.

Finansowanie programu:

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Godzianów, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł. Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych. W roku 2013 uwzględniono w budżecie kwotę 18.002,50 zł przeznaczoną na wynagrodzenie asystenta rodziny.

Rozdział 11

Monitoring realizacji programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015 jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Godzianowie.

1.Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Godzianowie w terminie do 31 marca każdego roku przedkłada Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

2.Sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej , z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.